

ĐÁNH GIÁ SỰ PHÁT TRIỂN CỦA CÁC SẢN PHẨM DU LỊCH ĐÊM TẠI THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Bùi Nhật Quỳnh¹, Thân Trọng Thụy^{2*}

¹Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội

²NCS Trường Đại học Kinh tế Quốc dân

Ngày Tòa soạn nhận được bài: 29-3-2017; ngày phản biện đánh giá: 13-4-2017; ngày chấp nhận đăng: 25-5-2017

TÓM TẮT

Cùng với sự phát triển của kinh tế - xã hội và hội nhập quốc tế, các hoạt động du lịch về đêm ở Hà Nội ngày càng đa dạng và phong phú. Với các tiềm năng và điều kiện phát triển, Hà Nội dần chú trọng vào việc mở rộng các sản phẩm và dịch vụ du lịch về đêm để phục vụ du khách trong và ngoài nước. Bài viết đánh giá sự phát triển của các sản phẩm du lịch (SPDL) đêm tại Hà Nội, trong đó phân tích các điều kiện phát triển du lịch, khái quát về các SPDL đêm và đánh giá về nhu cầu của khách du lịch đối với các SPDL đêm thông qua khảo sát bằng bảng hỏi. Kết quả thu được góp phần bổ sung vào cơ sở lý luận về sự phát triển của các SPDL đêm và một số giải pháp phát triển loại hình du lịch này, đáp ứng nhu cầu của khách du lịch đến Hà Nội.

Từ khóa: du lịch đêm, du lịch Hà Nội, sản phẩm du lịch.

ABSTRACT

Assessment of the development of night tourism products in Hanoi city

With the rapid socio-economic development, the night tourism projects have been gradually improved. Owing to the conditions that support the tourism development, Hanoi increasingly concentrates on diversifying tourism products and services at night in order to satisfy tourists' needs and wants. This paper assesses the development of night tourism products and services in Hanoi, including analysis of conditions for night tourism development, generalization of Hanoi's night tourism currently, and evaluation of tourists' needs towards night tourism.

Keywords: night tourism, tourism in Hanoi, tourism products.

1. Phần mở đầu

Du lịch Việt Nam, với tài nguyên thiên nhiên và các di sản văn hóa, đang ngày càng trở thành một trong những điểm đến hấp dẫn đối với du khách trong và ngoài nước. Để nâng cao khả năng cạnh tranh trên thị trường du lịch quốc tế thì việc nghiên cứu và sáng tạo các SPDL mới là hết sức cần thiết. Đà Lạt, Thành phố Hồ

Chí Minh, Đà Nẵng, Huế, Lào Cai là những thành phố đã và đang xây dựng chuỗi SPDL đêm được nhiều người biết đến với những trải nghiệm lí thú. Thủ đô Hà Nội cũng có những SPDL đêm của riêng mình song lại chưa được nghiên cứu một cách kĩ càng và chuyên sâu.

Hà Nội là thủ đô, trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa, khoa học và đầu mối giao

* Email: thantrongthuydnvtours@gmail.com

thông quan trọng của cả nước, có vị trí và địa thế đẹp. Lượng khách du lịch quốc tế đến Hà Nội chiếm khoảng 30% lượng khách đến Việt Nam. Trong sáu tháng đầu năm 2016, gần 9 triệu lượt khách trong nước và hơn 2 triệu khách du lịch quốc tế đến Hà Nội. Cuối năm 2016, Hà Nội đã triển khai đưa phố đi bộ quanh khu vực hồ Hoàn Kiếm vào hoạt động để phục vụ nhu cầu giải trí, du lịch của người dân Thủ đô cũng như của du khách trong và ngoài nước.

Hoạt động du lịch ban đêm hiện nay ở Hà Nội đã và đang rất hấp dẫn du khách tại các điểm đến quen thuộc như phố đi bộ, khu phố cổ, cầu Long Biên, chợ hoa Quảng Bá. Hà Nội có rất nhiều tiềm năng phát triển du lịch nhưng chưa được đầu tư xứng đáng; vì vậy, việc phát triển và đổi mới các SPDL đêm ở Hà Nội là điều rất cần thiết để đáp ứng tốt hơn nhu cầu của du khách trong và ngoài nước.

Trong khoảng 50 năm trở lại đây, có khá nhiều các nghiên cứu, các bài báo về Hà Nội, về đêm Hà Nội nhưng chưa nói về các sản phẩm du lịch đêm tại Thủ đô mà đơn giản chỉ là những suy nghĩ, cảm xúc về những đặc trưng của đêm Hà Nội. Trong **“Hà Nội băm sáu phố phường”**, Thạch Lam đã miêu tả phần nào sức quyến rũ, hấp dẫn vào ban đêm của Hà Nội, với chợ rau, với việc đi lang thang trên đường Hà Nội, hay trong “Miếng ngon Hà Nội” của Vũ Bằng, “Những nẻo đường Hà Nội” của nhà văn Bằng Sơn... và còn rất nhiều các bài viết khác nữa.

Tuy nhiên, những nghiên cứu về du lịch đêm hay các SPDL đêm ở Hà Nội vẫn

còn hạn chế. Hiện nay, bắt đầu có nhiều bài viết, thậm chí là các khóa luận đề cập vấn đề này song vẫn chưa thể khái quát và chưa nghiên cứu sâu.

2. Tổng quan về sản phẩm du lịch đêm

Trên thế giới, SPDL đêm rất phong phú, đa dạng và mang đặc trưng của vùng miền (Guo Qin và các cộng sự, 2011; Thảo Nguyên, 2016). Trong đó, nổi bật nhất là nước Mỹ với khu Disneyland ở bang California – nơi có các hoạt động biểu diễn 3D và bắn pháo hoa vào buổi tối; hay New Orleans với con đường Bourbon nổi tiếng chạy ngang qua khu phố Pháp (French quarter). Đây là con đường có nhiều du khách dạo chơi, ban ngày giao thông bình thường, nhưng ban đêm cấm xe cộ lưu thông. Du khách đến đây tham quan, ăn uống, mua đồ lưu niệm, thưởng thức nhạc Jazz đặc trưng của New Orleans. Bên cạnh đó, không thể không nhắc tới Las Vegas với những sòng bạc mở đầu đêm.

Tại Brazil, khi bóng tối bao trùm khắp thành phố Sao Paulo cũng là lúc mọi hoạt động giải trí trở nên sôi động hơn bao giờ hết. Các nhà hàng, quán bar và vũ trường luôn rực rỡ ánh đèn. Ở Tây Ban Nha, các quán bar nằm rải khắp khu vực phía Nam Barcelona và chỉ mở cửa từ 1 giờ sáng...

Ở khu vực châu Á, rất nhiều thành phố nổi tiếng với loại hình du lịch đêm. Thái Lan hiện nay có sự phát triển vượt bậc về du lịch. Du khách đến Thái Lan rất thích trải nghiệm du lịch đêm. Du khách có thể đến sông Chao Phraya vào ban đêm với những ngôi chùa thấp sáng dọc bờ sông;

dạo chơi ở khu Patpong - khu phố đèn đỏ số một tại thủ đô Thái Lan. Nhật Bản cũng là một thành phố nổi tiếng về đêm. Những vũ trường, quán bar sôi động ở Tokyo được mở cửa từ lúc 18 giờ nhưng thực sự bắt đầu vào khoảng 21 đến 22 giờ và cao trào vào khoảng nửa đêm. Những sân khấu rực sáng ánh đèn ở Osaka, các buổi hòa nhạc hay lễ hội đèn lồng, tất cả tạo nên một Nhật Bản hoàn toàn khác, sôi động, náo nhiệt về đêm.

Một số sản phẩm dịch vụ du lịch về đêm điển hình trên thế giới có thể kể đến: Chương trình du lịch đi tham quan các lâu đài cổ vào buổi tối ở thành phố York (Anh Quốc); ở thành phố Băng Cốc (Thái Lan) có các chương trình ca nhạc do người chuyển giới biểu diễn vào các buổi tối, hay khu vui chơi Believe it or not và khu phố đêm ở Pattaya (Thái Lan); du thuyền trên sông Châu Giang vào buổi tối ở thành phố Quảng Châu (Trung Quốc).

Ở Việt Nam, các SPDL đêm của Sapa, Lạng Sơn, Hội An, Huế hay Thành phố Hồ Chí Minh từ lâu đã hấp dẫn du khách trong và ngoài nước. Các SPDL đêm đặc trưng như Sapa với những phiên “chợ tình” vào đêm thứ 7 hàng tuần; Cần Thơ với chợ đêm Tây Đô nổi tiếng; hay Hội An với những đêm hội hoa đăng; Đà Lạt với chợ đêm Âm phủ; và những đêm nhạc cung đình trên sông Hương ở Huế...

3. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết áp dụng cả hai phương pháp, nghiên cứu định tính và nghiên cứu định lượng; trong đó, nghiên cứu định tính đóng vai trò chủ đạo nhằm mô tả khái quát sự phát triển của các SPDL đêm tại Hà Nội.

Phương pháp nghiên cứu định lượng được đưa vào với mục đích đánh giá nhu cầu của khách du lịch đối với các SPDL đêm Hà Nội.

Phương pháp thu thập thông tin: Sử dụng phương pháp nghiên cứu tài liệu và phương pháp so sánh đối chiếu các số liệu thứ cấp. Cụ thể, các nghiên cứu và số liệu thống kê về SPDL đêm Hà Nội được tập hợp và hệ thống hóa. Trên cơ sở phân tích và khai thác thông tin từ các tài liệu sẵn có này, sẽ khắc họa bức tranh toàn cảnh về sự phát triển các SPDL đêm Hà Nội. Ngoài ra, các tài liệu và số liệu, các nghiên cứu liên quan sẽ được sử dụng trong quá trình phân tích đánh giá. Bảng hỏi được sử dụng để khảo sát nhanh nhu cầu của khách du lịch đối với SPDL đêm Hà Nội.

Phương pháp chọn mẫu: Lựa chọn khảo sát 2 đối tượng là khách du lịch trong nước và quốc tế, đảm bảo đáp ứng yêu cầu của việc thực hiện khảo sát tại khu vực phố đi bộ Hà Nội và các phố lân cận trong khu vực quận Hoàn Kiếm, nơi tập trung nhiều nhà cung cấp các sản phẩm dịch vụ du lịch về đêm.

Phương pháp xử lý và phân tích thông tin: Từ các dữ liệu thu thập được, tiến hành mã hóa thông tin và sử dụng các phương pháp thống kê để xử lý phân tích và diễn đạt kết quả; tổng hợp các kết quả xử lý thông tin.

4. Kết quả nghiên cứu sản phẩm

4.1. Phân tích các điều kiện phát triển sản phẩm du lịch đêm ở Hà Nội

Hà Nội có tất cả các điều kiện cơ sở vật chất cũng như tài nguyên thiên nhiên để phát triển du lịch ban đêm.

Khí hậu: Hà Nội có đủ bốn mùa xuân, hạ, thu, đông, mỗi mùa lại mang những nét đẹp riêng, hấp dẫn khách du lịch khám phá Hà Nội về đêm. Mùa xuân kéo dài từ tháng 02 đến tháng 4, là khi Tết về, Hà Nội lặng lẽ và yên bình, hoa cỏ tốt tươi dưới những cơn mưa phùn. Hà Nội bước vào những ngày hè từ khoảng tháng 5 và kéo dài tới hết tháng 8. Vào ngày nóng nhất, nhiệt độ ngoài trời ban ngày có thể lên tới 40 độ. Với du khách đây là khoảng thời gian khó khăn nhất để khám phá Hà Nội vào ban ngày. Mùa hạ ở Hà Nội tràn ngập màu sắc của nhiều loài hoa khác nhau như phượng đỏ, bằng lăng tím, sen... là nguồn cảm hứng cho nhiều du khách. Mùa đông Hà Nội bắt đầu từ tháng 12 cho tới hết tháng 02 với nhiệt độ trung bình khoảng 15-17 độ. Ngày gió mùa về nhiệt độ có thể xuống dưới 10 độ. Đây là khoảng thời gian náo nhiệt khi mọi người tất bật chuẩn bị đón xuân mới. Đặc biệt, du khách tới Hà Nội vào mùa đông sẽ có trải nghiệm vô cùng thú vị khi thưởng thức món nướng và món lẩu vào những ngày lạnh khi gió mùa Đông Bắc tràn về. Đặc biệt nhất là mùa thu, Hà Nội đẹp huyền ảo khi thu về (vào khoảng tháng 9 đến cuối tháng 11), thời tiết se se lạnh cùng với ánh nắng chan hòa, rất thích hợp cho du khách tham quan trải nghiệm các dịch vụ du lịch đa dạng cả ngày lẫn đêm.

Hệ thống các cửa hàng mở cửa về đêm: Hầu hết các cửa hàng, siêu thị và các Trung tâm thương mại được mở cửa khá muộn (đến 21-22 giờ đêm). Đây là điểm khác biệt lớn với nhiều quốc gia khác như Anh Quốc (các trung tâm thương mại đóng

cửa vào 18 giờ). Theo thống kê, năm 2014, Hà Nội có tổng số khoảng 135 siêu thị và 28 trung tâm thương mại. Lĩnh vực bán lẻ này tăng trưởng bình quân 19-20%/năm trong giai đoạn 2011-2015 và dự báo tăng 20-21%/năm từ năm 2016 đến năm 2020 (Vũ Hưng, 2015). Một số trung tâm thương mại quy mô bậc nhất hiện nay ở Hà Nội là Vincom (ở Royal city), Aeon mall Long Biên, Lotte Center ở Liễu Giai và Tràng Tiền Plaza. Bên cạnh đó có những quán cà phê, quán ăn hoạt động 24 giờ như Puku Café, Xofa Café... Ngoài ra còn có các quán bar, câu lạc bộ đêm... Số lượng các quán cà phê và quán bar tập trung chủ yếu ở khu vực trung tâm quận Hoàn Kiếm. Đây là những điểm cung cấp sản phẩm du lịch cho mọi đối tượng du khách trong và ngoài nước.

Trào lưu tiêu dùng các SPDL đêm: Các loại hình hoạt động vui chơi giải trí về đêm ở Hà Nội ngày càng đa dạng, có sức thu hút, được đông đảo người dân và khách du lịch tham gia. Nếu như trước kia, đêm Hà Nội vắng lặng, yên tĩnh, thì ngày nay trào lưu du lịch, vui chơi giải trí khi đêm xuống từ nước ngoài đã được du nhập. Đây cũng là cơ hội để Hà Nội đa dạng các loại hình hoạt động phục vụ khách du lịch quốc tế, và “giao lưu, kết bạn” với các nền văn minh trên thế giới. So với các nước phương Tây thì SPDL ở Việt Nam nói chung và Hà Nội nói riêng vẫn chưa thể sánh bằng sự đa dạng, phong phú về chủng loại và chất lượng sản phẩm; song việc tham gia và tiêu dùng các SPDL đêm đang trở thành một trong những trào lưu được khách du lịch ưa thích, đặc biệt là lứa tuổi thanh niên và

khách quốc tế. Đây là cơ hội cho các nhà cung cấp sản phẩm dịch vụ du lịch ở Hà Nội chú trọng khai thác. Trào lưu tiêu dùng sản phẩm dịch vụ được du khách ưa thích hiện nay là tại các khu vui chơi giải trí, các gian hàng trong trung tâm thương mại, rạp chiếu phim, các quán cà phê, các nhà hàng ăn uống, các công viên hay các chương trình nghệ thuật buổi tối.

Hành vi tiêu dùng du lịch của bộ phận giới trẻ: Giới trẻ ngày nay có xu hướng ra ngoài chơi vào buổi tối. Họ thường đến các quán ăn hoặc các quán bar, trung tâm thương mại, câu lạc bộ... để thưởng thức món ăn, tham gia hoạt động vui chơi, giải trí. Việc đi chơi đêm với họ không còn bị bó hẹp như trước. Các trung tâm thương mại hiện nay ở Hà Nội đều có các khu vui chơi và rạp chiếu phim dành cho giới trẻ. Chẳng hạn ở Royal city có khu trượt băng, công viên nước trong nhà mở cửa đến 21 giờ tối; khu vui chơi cho trẻ em. Ngoài ra, Aeon mall Long Biên có khu vực chơi bowling, hay Times City có Thủy Cung, và Lotte Center có đài quan sát trên tầng cao nhất, khách tham quan có thể ngắm toàn cảnh Hà Nội từ trên cao.

Nhu cầu của khách du lịch, đặc biệt là khách quốc tế: Khách du lịch nước ngoài có thể đi chơi suốt đêm, nguyên nhân là do nhiều du khách khi sang Việt Nam bị lệch múi giờ. Việc đa dạng các sản phẩm dịch vụ du lịch ban đêm tạo cơ hội cho du khách có thêm nhiều trải nghiệm thú vị và tham gia các hoạt động vui chơi giải trí lành mạnh. Hơn nữa, khách quốc tế từ các nước như Anh, Mĩ, Úc, Tây Ban Nha, Đài Loan, đã quen với việc tham gia các hoạt

động vui chơi giải trí ban đêm tại nước của họ, do vậy, họ cũng kì vọng sẽ được khám phá những nét đặc sắc ở SPDL đêm tại điểm du lịch.

Các yếu tố khác: Quyết định của UBND thành phố Hà Nội thí điểm mở cửa các điểm kinh doanh nhà hàng, quán bar đến 02 giờ sáng (thay vì 12 giờ như trước đây) tại địa bàn quận Hoàn Kiếm từ ngày 01/09/2016 nhằm phục vụ khách du lịch được coi là một động thái tích cực để phát triển SPDL đêm ở Hà Nội. Thêm vào đó, việc xây dựng không gian phố đi bộ quanh hồ Gươm cũng là yếu tố thu hút khách du lịch. Tại đây, các hoạt động văn hóa - nghệ thuật truyền thống và hiện đại được tổ chức nhằm phục vụ cho nhân dân và du khách cùng tham gia hoặc xem biểu diễn.

4.2. Sản phẩm du lịch đêm ở Hà Nội hiện nay

Những SPDL đêm của Hà Nội hiện nay có sự kết hợp giữa truyền thống và hiện đại để tạo sự hấp dẫn, thu hút du khách. Sản phẩm mang đặc trưng của người Hà Nội, mang bản sắc văn hóa Hà Nội, bắt nguồn từ chính những sinh hoạt, những nét đẹp của cảnh quan ban đêm đất Hà thành.

Các sản phẩm lưu niệm, hàng nông sản được bày bán tại chợ đêm. Hà Nội có khoảng trên dưới 10 chợ đêm lớn nhỏ khác nhau, bao gồm chợ Long Biên, chợ Ngã tư sở, chợ Quảng Bá, chợ đêm khu phố cổ..., mỗi chợ có những đặc trưng riêng. Ví dụ, chợ Long Biên chủ yếu bán các loại hoa quả; chợ Quảng Bá chủ yếu bán các loại hoa; chợ đêm khu phố cổ bày bán hàng lưu niệm, thủ công truyền thống... Các loại

chợ đêm này được hình thành từ khá lâu theo hình thức tự phát, thường họp từ 7 giờ tối (Trần Hạnh, 2015).

Các chương trình nghệ thuật biểu diễn buổi đêm thu hút nhiều du khách tham gia. Các chương trình bao gồm múa rối nước, nghệ thuật chèo, tuồng, cải lương, ca trù, hát xoan, kịch nói..., trong đó nghệ thuật Múa rối nước là một trong những loại hình sân khấu dân tộc cổ truyền được ưa chuộng trong nước và quốc tế. Trong kho tàng múa rối nước Việt Nam, có hơn 30 tiết mục cổ truyền và hàng trăm tiết mục hiện đại kể về những sự tích dân gian và cuộc sống hàng ngày của người dân Việt. Thông qua các tiết mục múa rối nước, khán giả nước ngoài hiểu hơn về cuộc sống, văn hóa và con người Việt Nam. Ngoài ra còn có nghệ thuật trình diễn giao hưởng ở Nhà hát lớn Hà Nội mà đối tượng khách chủ yếu là những người nước ngoài sinh sống tại Việt Nam. Các tiết mục giao hưởng là tác phẩm nổi tiếng của Mozart, Collin Bright, Chopin... hay các vở nhạc kịch.

Hoạt động vui chơi giải trí tại các quán bar, pub, café cũng là một lựa chọn cho du khách. Các quán bar, pub, café ngày càng được mở rộng khắp các phố trong thủ đô và được mở cửa đến 12 giờ đêm. Du khách chỉ cần bước chân ra đường là có thể gặp ngay các quán café với những phong cách trang trí, phục vụ và chủng loại nước uống phong phú, đa dạng. Đặc biệt, các quán được ưa thích tại Hà Nội hiện nay như Highlands Coffee, Coffee Bean and Tea Leaf, Metropole Café Hà Nội, Starbucks, và The Kafe đều có vị trí ở những khu vực đông đảo khách du lịch như

Hồ Gươm, Hồ Tây và Lăng Bác.

Ẩm thực vẫn luôn là một trong những nét đặc trưng của Hà Nội. Ngoài việc dùng bữa tại các nhà hàng thì du khách hiện nay cũng có xu hướng ngồi ăn tại các gánh hàng rong hay quán ăn nhỏ bên đường. Khắp Hà Nội, từ phố cổ đến những con đường mới mở, đâu đâu cũng có hàng ăn đêm, có những món quà vật dân dã đã được bán theo mùa như ngô nếp nướng, ốc luộc, quẩy nóng, bánh chuối... Ba khu phố ẩm thực về đêm sôi động nhất tại Hà Nội là khu chợ Đồng Xuân, phố Tống Duy Tân, khu Tạ Hiện. Bên cạnh đó là hệ thống các nhà hàng chuyên phục vụ các món ăn Việt Nam nổi tiếng mà bất cứ khách du lịch nào cũng muốn thử khi đặt chân đến Hà Nội. Có những con phố chỉ nghe tên đã biết bán món gì, đó là Phở Lý Quốc Sư (10 Lý Quốc Sư), Chả cá Lã Vọng (14 Phố Chả Cá), Bánh Tôm Hồ Tây (Đường Thanh Niên – Tây Hồ, Hà Nội), phố Hải sản Cầu Gỗ, phố Lẩu Phùng Hưng.

Nhìn chung, các SPDL đêm ở Hà Nội hiện nay khá đa dạng, có sự kết hợp giữa truyền thống và hiện đại, vừa tiếp thu cái mới nhưng vẫn giữ được những nét văn hóa đặc sắc của đất Hà thành. Tuy nhiên, các sản phẩm vẫn chưa thực sự được chú trọng đầu tư để hấp dẫn khách du lịch. Các sản phẩm và dịch vụ du lịch đêm tại Hà Nội vẫn được phục vụ đơn lẻ mà không mang tính đồng bộ, nhiều nhà cung cấp dịch vụ tự phát và thiếu sự quản lý, kiểm soát.

4.3. Đánh giá nhu cầu của khách du lịch đối với sản phẩm du lịch đêm Hà Nội

Phân đánh giá nhu cầu của khách du lịch đối với SPDL đêm Hà Nội dựa trên kết

quả phân tích bảng hỏi dành cho khách du lịch. 100 khách du lịch đã tham gia trả lời (40 khách quốc tế và 60 khách Việt Nam). Nội dung gồm có:

- Mức độ ưa thích tham gia vào các SPDL đêm Hà Nội hiện nay.
- Các sản phẩm dịch vụ du lịch buổi đêm mà khách du lịch ưa thích.
- Mức độ hài lòng về chất lượng đối với các SPDL đêm Hà Nội hiện nay. Hài lòng với tiêu chí nào?
- Những mặt hạn chế của các SPDL đêm Hà Nội.
- Đề xuất các SPDL về đêm tại Hà Nội

Kết quả điều tra cho thấy khách du lịch có xu hướng ưa thích tham gia các hoạt động du lịch vào buổi đêm tại Hà Nội (với hơn 90% số khách lựa chọn). Trong đó, khu vực quanh phố cổ Hà Nội được nhiều du khách ưa thích nhất, bởi nơi đây tập trung nhiều nhà hàng, khách sạn và các chương trình biểu diễn nghệ thuật như Rạp Múa rối nước, các quán bar ở quanh Tạ Hiện, khu chợ đêm Hàng Ngang - Hàng Đào - Đồng Xuân, các cửa hàng tiện lợi Circle K, các quán ăn nhanh KFC và Popeyes, các quán ăn vỉa hè và quán Café ở Hàm Cá Mập.

Bảng đánh giá của du khách về SPDL đêm Hà Nội

P = 100: (Khách quốc tế (KQT): 40; Khách nội địa (KNĐ): 60)

Đơn vị /người

STT	Nội dung	K DL	Rất hấp dẫn		Hấp dẫn		Kém hấp dẫn		Không hấp dẫn	
			SL	(%)	SL	(%)	SL	(%)	SL	%
01	Các chương trình nghệ thuật biểu diễn	KQT	15	37,50	10	25,00	10	25,00	05	12,50
		KNĐ	40	66,70	10	16,70	05	8,30	05	8,,30
02	Các khu vui chơi giải trí	KQT	10	25,00	27	67,50	03	7,50	00	00,00
		KNĐ	24	40,00	20	36,50	16	26,50	00	00,00
03	Mua sắm	KQT	10	25,00	22	55,00	05	12,50	03	7,50
		KNĐ	15	25,00	28	46,50	10	16,75	07	11,75
04	Các quán cafe, quán bar	KQT	27	67,50	08	20,00	05	12,50	00	00,00
		KNĐ	15	25,00	25	41,50	15	25,00	05	8,50
05	Thưởng thức ẩm thực	KQT	27	67,50	10	25,00	03	7,50	00	00,00
		KNĐ	22	36,50	25	41,75	10	16,75	03	5,00
06	Mua sắm tại phố đi bộ	KQT	15	37,50	20	50,00	05	12,50	00	00,00
		KNĐ	20	33,25	25	41,75	10	16,75	05	8,25
07	Đạo chơi khu phố cổ, Hồ Gươm	KQT	26	65,00	12	30,00	02	5,00	00	00,00
		KNĐ	18	30,00	32	53,25	07	11,75	03	5,00

Nguồn: Tổng hợp từ kết quả khảo sát ngày 15,16,17/3/2017

Thông kê kết quả khảo sát đánh giá của khách du lịch về sản phẩm dịch vụ du lịch buổi đêm (Bảng trên) cho thấy có sự khác biệt nhưng không quá lớn giữa các du khách nội địa và quốc tế ở một số sản phẩm. Cụ thể, về các chương trình biểu diễn nghệ thuật, có 37,50% khách du lịch

quốc tế và 66,7% khách nội địa đánh giá rất hấp dẫn (37,5%/ 66,7%); dịch vụ mua sắm là 25%/25%; mua sắm ở phố đi bộ là 37,5%/ 33,75%. Một số sản phẩm được đánh giá có sự chênh lệch lớn là: quán café, quán bar 67,5%/ 25%; dạo chơi khu phố cổ và Hồ Gươm 65%/30%.

Về đánh giá mức độ hài lòng đối với SPDL đêm Hà Nội, có 70% khách du lịch cho rằng họ hài lòng với các SPDL buổi đêm ở Hà Nội, trong đó ấn tượng nhất là ẩm thực (gồm có phở, bún thang, bánh cuốn, cơm sườn, lẩu...).

Khảo sát bằng phỏng vấn trực tiếp, khá nhiều khách du lịch đã chỉ ra một số vấn đề còn hạn chế đối với SPDL Hà Nội vào ban đêm, như: Các quán ăn vỉa hè thải rác gây mất vệ sinh; các hoạt động vui chơi giải trí về đêm còn ít; các sản phẩm dịch vụ chủ yếu tập trung tại khu vực phố cổ Hà Nội mà chưa được mở rộng ra các phố, quận khác. Nhiều du khách cũng nêu ý kiến đề xuất phát triển thêm các SPDL (dịch vụ du lịch) về đêm như hoạt động du thuyền Hồ Tây; các chương trình tham quan di tích lịch sử, văn hóa (đền, chùa, lăng tẩm...).

5. Nhận định và đề xuất

Kết quả phân tích cho thấy thủ đô Hà Nội có tất cả các điều kiện để phát triển SPDL đêm phục vụ du khách, có những quán ăn, quán bar, quán café với đủ loại phong cách từ Âu sang Á, du khách có cơ hội được thưởng thức, chiêm nghiệm về văn hóa nghệ thuật thủ đô thông qua các tiết mục biểu diễn văn nghệ, và có thể vui chơi trong các công viên, các khu trung tâm thương mại. Hơn thế nữa, việc tiêu dùng các sản phẩm dịch vụ du lịch ban đêm đã trở thành trào lưu không chỉ của khách du lịch mà còn của đông đảo giới trẻ ở Hà Nội. Do vậy, du lịch đêm cần được quan tâm và đầu tư phát triển bởi việc tham gia trải nghiệm điểm đến du lịch vào buổi tối là điều không thể thiếu trong đời sống

du lịch của du khách. Việc không ngừng sáng tạo các SPDL đêm mới là điều vô cùng cấp thiết. Bản sắc văn hóa của điểm đến không chỉ được thể hiện thông qua những danh lam, thắng cảnh, những di sản vật thể/phi vật thể chỉ có thể nhìn ngắm, xem vào ban ngày mà ngay cả ban đêm chúng ta cũng cần phải làm toát lên được nét đẹp của Thủ đô.

Tuy nhiên, bên cạnh những tiềm năng hiện nay, việc phát triển các sản phẩm dịch vụ du lịch về đêm ở Hà Nội vẫn còn bộc lộ nhiều hạn chế, cụ thể là thiếu tính đồng bộ, chất lượng thấp và thiếu vệ sinh an toàn thực phẩm. Để du lịch Thủ đô có thể được phát triển đúng theo tiềm năng của nó thì cần các cấp chính quyền tạo điều kiện để phát triển như mở rộng khu vực có những SPDL đêm, nâng cấp các điểm đến để tạo thuận lợi cho việc xây dựng tour tuyến, cải thiện chất lượng môi trường xung quanh điểm đến hoặc có thể phát triển việc truyền thông trên mạng bằng cách tạo các trang web giới thiệu về đất nước con người Việt Nam, xem đó là nơi để giới thiệu các SPDL của chúng ta, vì hiện nay có rất nhiều người đi du lịch thông qua ảnh, thông tin điểm đến trên mạng...

Để đảm bảo tính bền vững cần xác định một số giải pháp phát triển SPDL đêm, tương xứng với tiềm năng vốn có của Hà Nội, như: (i) Xác định tính đặc thù trong các tài nguyên du lịch đêm Hà Nội để tạo ra những sản phẩm đặc sắc; (ii) Xây dựng kế hoạch chiến lược khai thác tài nguyên phát triển sản phẩm kết hợp bảo tồn nét văn hóa đặc trưng của Hà Nội; (iii)

Cần xác định các thị trường mục tiêu và phát triển các sản phẩm cho từng thị trường mục tiêu được lựa chọn, vì mỗi nhóm khách sẽ có những yêu cầu khác nhau về tiêu thụ sản phẩm, giá cả. Thực hiện xúc tiến đúng đối tượng, đặc biệt là nhóm du khách trẻ và trung niên, bởi họ thường nhanh nhạy, có lựa chọn khác nhau khi tiêu dùng các SPDL đêm. Việc phân loại và xác định các nhóm thị trường sẽ giúp phát triển các chiến lược marketing phù hợp nhằm tác động đúng vào nhu cầu, mong muốn của du khách để thúc đẩy họ quyết định tiêu dùng; (iv) Tăng cường hoạt động liên kết giữa địa phương (quận, huyện) để phát triển sản phẩm chính cùng sản phẩm bổ trợ; các sản phẩm dịch vụ du lịch thuộc các lĩnh vực khác nhau, như: Xây dựng chương trình tham quan buổi tối kết hợp với việc xem các chương trình biểu diễn nghệ thuật, tham gia các hoạt động vui chơi, đi mua sắm và thưởng thức ẩm thực ở khu phố đi bộ; (v) Đa dạng hóa, nâng cao chất lượng sản phẩm dịch vụ du lịch làm tăng sức hấp dẫn của SPDL; (vi) Tăng cường vai trò của cơ quan quản lý du lịch, hỗ trợ xây dựng

các bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng dịch vụ và đưa ra các chính sách đảm bảo chất lượng, cộng đồng dân cư địa phương, để cùng cam kết đảm bảo an ninh, an toàn cho môi trường du lịch.

6. Kết luận

Việc xây dựng và phát triển các SPDL nói chung và SPDL đêm nói riêng vẫn đã và đang là vấn đề được đặt ra cần tìm phương hướng giải quyết. Theo trang TripAdvisor, Hà Nội đã đứng ở vị trí thứ 8 trong số 10 điểm đến được nhiều khách du lịch lựa chọn. Mặc dù vẫn đang phát triển và còn nhiều hạn chế về dịch vụ... nhưng không vì vậy mà các khách du lịch nước ngoài lại có cái nhìn thiếu thiện cảm với Hà Nội, hay đất nước Việt Nam. Hà Nội còn được đánh giá là một điểm đến hấp dẫn với khách du lịch quốc tế; là nơi xuất phát của hành trình du lịch vòng quanh Việt Nam. Tài nguyên du lịch đêm Hà Nội đa dạng, là cơ hội để phát triển rất nhiều các SPDL thực sự hấp dẫn du khách. Khám phá Hà Nội về đêm sẽ mang đến những trải nghiệm không thể thiếu trong mỗi chuyến đi của du khách trong và ngoài nước.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Trần Hạnh. (10/4/2017). *Những địa điểm hút khách tại Hà Nội về đêm*, 2015. Khai thác từ <http://www.kenhsaoviet.vn/du-lich/choi/nhung-dia-diem-hut-khach-tai-ha-noi-khi-ve-dem>.
- Vũ Hưng. (16/5/2017). *Vincom Retail sẽ có 30 trung tâm thương mại vào năm 2016*, 2015. Khai thác từ <http://kinhdoanh.vnexpress.net/tin-tuc/doanh-nghiep/vincom-retail-se-co-30-trung-tam-thuong-mai-vao-nam-2016-3294884.html>
- Thảo Nguyễn. (10/4/2017). *10 thành phố sôi động nhất về đêm*, 2016. Khai thác từ <https://pis.vn/tin-tuc/10-thanh-pho-soi-dong-nhat-the-gioi-ve-dem-1186/>.
- Guo Qin, Lin Meizhen, Meng Jin-hua, ZhaoJun-lei. (2011). The development of urban night tourism based on the nightscape lighting projects-a Case Study of Guangzhou. *Energy Procedia*, 5(2011), 477–481.